

8 ÄLYKKYYS

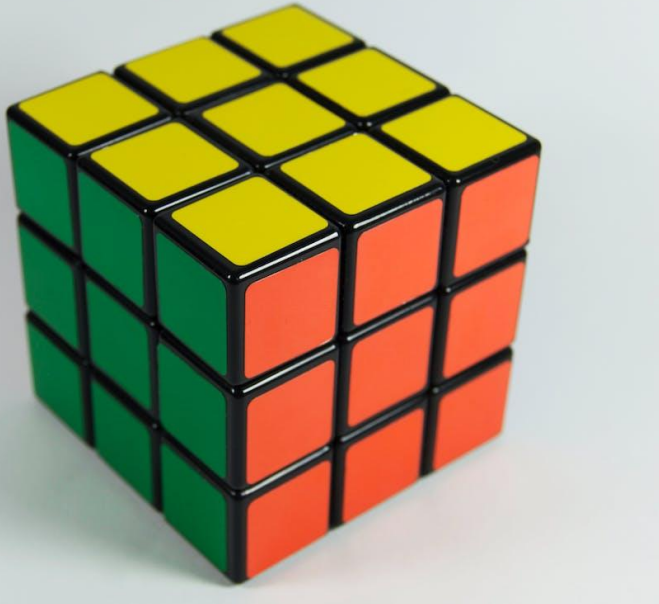

MITÄ ON ÄLYKKYYS

- **Älykkyys:** tiedonkäsittelyn tehokkuutta
- Suomessa psykologit käyttävät käsitteitä tiedonkäsittelyn tehokkuus tai kognitiivinen kyvykkyys
- Älykkyudessa keskeistä uusiin tilanteisiin reagointi ja monimutkaisten ongelmien ratkominen
- **Psykometrinen älykkyys:** mitattavaa älykkyyttä, jota hahmotetaan älykkyystestien tulosten kautta
- Osa tutkijoista ehdottaa tiedonkäsittelyä laajempia määritelmiä älykkyydelle

YLEISÄLYKKYYS

- **Yleisälykkyys:** mitattavien älykkyiden osatekijöiden kuten päättelykyvyn taustalla vaikuttava tekijä
  - korkeat pisteet yhdessä älykkyiden osatekijässä ovat yhteydessä korkeisiin pisteisiin myös muissa
- **Älykkyiden osatekijöitä** tai muotoja ovat esimerkiksi:
  - **päättelykyky**
  - **avaruudellinen hahmotuskyky**
  - **työmuistin toiminta**
  - **prosessointinopeus**
  - **yleistieto ja sanavarasto**
- Älykkyiden osatekijöitä mitataan älykkyystesteillä ja pyritään muodostamaan kokonaiskuva yksilön yleisälykkyudesta

KITEYTUNYT JA JOUSTAVA ÄLYKKYYS

- Liittyvät älykkyyden muotojen muutokseen kehityksen kuluessa
- **Joustava älykkyys:** älykkyyden muodot, jotka auttavat yksilöä suoriutumaan hyvin uusista ja erilaisista ongelmista sekä tilanteista, jotka eivät vaadi aiempaa tietoa
- **Kiteytynyt älykkyys:** älykkyyden muodot, jotka auttavat yksilöä suoriutumaan hyvin sellaisista ongelmista ja tilanteista, jotka vaativat aiempaa tietoa ja kokemuksia

ÄLYKKYYDEN VAIKUTUKSIA JA TAUSTAA

- Korkeampi älykkyys on yhteydessä pidentyneeseen elinikään, korkeampaan koulutustasoon, terveempiin elämäntapoihin ja työmenestykseen
- Vaikuttavia tekijöitä ovat myös esimerkiksi itsesäätelyn kyvyt, tunnetaidot ja motivaatio
- Älykkyys on havaittu tutkimuksissa yhdeksi voimakkaimmin periytyvistä ominaisuuksista
- Perimän lisäksi erityisesti **ympäristö** eli esimerkiksi koulutus sekä virikkeellinen ja turvallinen kehitysympäristö näyttävät vaikuttavan älykkyyden ilmenemiseen
- Älykkyys on **polygeeninen** ominaisuus eli useat eri geenit vaikuttavat sen ilmenemiseen

ERILAISIA LÄHESTYMISTAPOJA ÄLYKKYYTEEN

- **Carol Dweck:** Uskomukset omasta älykkyydestä voivat vaikuttaa suoriutumiseen erilaisista tehtävistä
  - **Kasvun ajattelutapa:** omat ominaisuudet kuten älykkyys ovat muokattavissa, yhteydessä opinnoissa menestymiseen
  - **Muuttumaton ajattelutapa:** omat ominaisuudet ovat pysyviä ja muutosmahdollisuudet vähäisiä
- **Robert Stenbergin** teoria älykkyyden kolmesta muodosta:
  - analyyttinen älykkyys (järkiperäinen ja tieteellinen ajattelu)
  - luova älykkyys (luovuuden ilmeneminen)
  - Käytännöllinen älykkyys (arjessa tehokkaasti toimiminen)

